

นําร่อง 9 จังหวัด ใช้น้ำให้รู้ค่า

สร้างกตিকাชุมชนกำกับดูแล

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ เพราะทรงวินิจฉัยแล้วว่าน้ำเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งหลายดังพระราชกระแสรับสั่งว่า “น้ำคือชีวิต” ดังนั้นจึงเห็นได้มากกว่า 2,200 โครงการ เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เป็นการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีต่อเรื่องการบริหารการจัดการน้ำทั้งในและนอกเขตชลประทาน กรมชลประทาน สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จึงได้สนองพระราชดำรัสโดยได้ร่วมมือกันจัดตั้ง “โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ”

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ จำนวน 84 โครงการ จาก 9 จังหวัดนําร่อง ได้แก่ เชียงใหม่ น่าน สกลนคร มุกดาหาร กาฬสินธุ์ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช และนราธิวาส เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554

“วิระ วงศ์แสงนาค” รองอธิบดีฝ่ายบำรุงรักษา กรมชลประทาน เปิดเผยว่าโครงการใน 9 จังหวัดนําร่องนั้นใช้ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552-2554 โดยคัดเลือกจากโครงการที่มีลักษณะเป็นโครงการชลประทานขนาดเล็กหรือขนาดเล็กที่มีปริมาณน้ำเพียงพอ แต่ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากโครงการมาพัฒนาองค์ความรู้การบริหารจัดการน้ำให้แก่เกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทาน ผ่านรูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการน้ำที่ดี

และกรมชลประทานยังดำเนินงานซ่อมแซมปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน 84 โครงการ เช่น งานขุดลอกตะกอน งาน

ซ่อมแซมระบบคลองส่งน้ำและท่อส่งน้ำ การบำรุงรักษาทางลำเลียง งานซ่อมแซม หินทิ้ง และซ่อมแซมอาคารระบายน้ำดิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ น้ำในพื้นที่โครงการควบคู่ไปพร้อมกัน

ช่วงฤดูแล้งปี 2553-2554 การบริหารจัดการน้ำของสำนักงานชลประทานที่ 1 ได้มีการวางแผนโดยเน้นในเรื่องการติดตามสถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำ การวางแผนเพาะปลูก (ฤดูแล้ง) ในเขตชลประทานไว้ทั้งสิ้น 332,122 ไร่ แบ่งเป็นข้าวนาปรัง 102,048 ไร่, พืชไร่-พืชผัก 91,178 ไร่, ไม้ผล 128,007 ไร่, บ่อปลา-กุ้ง 5,931 ไร่ และพืชอื่น ๆ อีก 4,958 ไร่

โดยการวางแผนดังกล่าวเป็นการบูรณาการร่วมกับเกษตรกรและหน่วย

น้ำใช้ในการเกษตร

งานราชการ การรณรงค์ให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัด และปฏิบัติตามแผนหรือรอบเวรการจัดสรรน้ำให้กับชุมชนในเขตพื้นที่กว่า 400 หลังคาเรือน โดยจะมีการปล่อยน้ำให้ได้ไว้คือช่วงเช้าตั้งแต่เวลา 06.00-08.00 น. และช่วงเย็น 16.00-20.00 น.

นอกจากนี้ยังมีการให้ความช่วยเหลือเครื่องสูบน้ำเคลื่อนที่จำนวนทั้งสิ้น 77 เครื่อง ประกอบด้วย โครงการเขื่อนใหม่ 12 เครื่อง โครงการลำห้วย 8 เครื่อง โครงการแม่ฮ่องสอน 8 เครื่อง โครงการแม่แตง 29 เครื่อง และโครงการแม่จาง 20 เครื่อง ตามแผนการเพาะปลูกฤดูแล้งปี 2553-2554 นี้ คาดว่าจะสามารถสนับสนุน พื้นที่เพาะปลูกสำหรับเกษตรกรในเขตพื้นที่ดังกล่าวได้ถึง 55,568

ไร่ และได้วางแผนเตรียมความพร้อมเพื่อสูบน้ำช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรนอกแผนและนอกเขตชลประทานหากมีการร้องขออีกด้วย

แล้วจากผลการดำเนินโครงการที่ผ่านมาได้สร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้น โดยสามารถเพิ่มศักยภาพแก่กลุ่มผู้ใช้น้ำนำไปสู่การร่างกติดการใช้น้ำอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร โดยให้เวทีสาธารณะในการสะท้อนสภาพปัญหาต่าง ๆ ออกมา จนนำไปสู่การแก้ไขปัญา เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรใช้น้ำ และยังทำให้เกิดความสัมพันธอันดีระหว่างประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นด้วย

“อาจารย์ สุวนิชวงศ์” ผู้อำนวยการโครงการชลประทานเชียงใหม่ ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การบริหารงานแบบการมีส่วนร่วมของทางภาครัฐและกลุ่มผู้ใช้น้ำนั้น ไม่ว่าจะเป็นในพื้นที่ภูมิภาคใดสามารถนำไปปรับใช้ได้ ทั้งนี้ต้องมองถึงปัจจัยธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนเป็นพื้นฐานด้วย ซึ่งการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนนั้นมีความเข้มแข็งอยู่แล้วส่วนหนึ่งจึงทำให้ เป็นส่วนช่วยในการพัฒนาและต่อยอดให้โครงการสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้เร็วกว่า

นี่จึงเป็นโครงการเพิ่มประสิทธิภาพตัวอย่างที่ดีที่จะสามารถนำไปสู่เป้าหมายของความสำเ็จให้แก่ชุมชน